

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare:

Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an

Pentru România și Bucovina:
Pe un an 40 francoi, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an

Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară la 1 și 2-nii colecțiilor.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare lângă Inul Nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dușul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Gov., piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Articole necenzurate nu se
primesc.
Anunțurile nu se retrimit.
Inserate
se primește la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ARHIVURI:
1. Viena la M. Dukas Nachf.,
2. Sur. Augenstein & Emmerich
Leiner, Heinrich Schalek, A. Op-
penhaim Nachf., Anton Oppelt,
3. Budapesta la A. V. Golberg-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opolod (VII Krassóbt-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
gramonid pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntă. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

Nr. 3.

Brașov, Duminică 4 (17) Ianuarie

1909.

In ajunul unei noue crize.

Poate vor fi observat mulți dintre catolici, că cu ocaziunea schimbului de note diplomatice, de când cu izbucnirea crizei din Balcani, s'a vorbit mereu de un „guvern ces. și reg.“ și de un „cabinet din Viena“, ca reprezentând în afară întreaga Monarhie. Ne-am mirat, că nu s'au făcut obiecțiuni de cei din Budapesta, cari nu vor să recunoască nimic comun, deși de mult înoată în apele comuniunii cu Austria, iar acum sunt aproape să se inee în ele.

Ei bine! Să nu se creadă cumva că acest „guvern ces. și reg.“ și acest „cabinet vienez“, la spatele căruia stă br. Aehrenthal, ar avea o ușor. Ba are să învingă mari dificultăți nu numai în afară, ci și înăuntru față cu guvernele dualiste, cel împărătesc și cel regesc.

În lupta cu multele și marile piedeci, ce i se pun în cale, monarhiei acasă, de sigur că cestiunile naționale maghiare îi dau mai mult de lucru ca toate celelalte, mai mult chiar decât cestiunea aplanării conflictelor ceho-germane.

În afară se pare a se fi înșeninat puțin orizontul, de când cu bine-sunătorul ofert facut Turciei, ca să se liniștească. Văzând greutatea, ce s'au ridicat din toate părțile contra planului de anexiune fără compensațiuni, Aehrenthal și-a gândit să întrebunțeze și în afară metoda, ce de mult se practică înăuntru și să facă concesii chiar de ar pretinde mari jertfe bănești. Cu Turcii din afară au nemerit-o de-ocamdată, căci i-a aflat bine dispuși de a primi cele 54 milioane de coroane, în niște momente când, după cum a mărturisit Kiamilpașa în expozeul său, finanțele Turciei sunt mai dărăpănate ca ori și când.

Inceputul s'a făcut așadar. Vor veni și Bulgarii la rând cu despăgu-

birea ce o vor oferi-o din parte-le Turciei. Apoi va fi pusă neapărat la ordinea zilei și cestiunea compensațiunilor, ce le așteaptă dela Austro-Ungaria Sârbii și Muntenegrenii. Deja se zice, că una din marile puteri (Franța) a promis Sârbiei, că-i va veni într'ajutor ca mijlocitoare la viitoarea conferență europeană.

Până una-altă năcazul cel mai mare este înăuntru întrebarea cu ce fel de compensațiuni să se aplaneze cestiunile încă pendente cu Ungaria, aceea a împăciurei militare și a băncii.

Ministru-președinte Wekerle umbilă de un timp incoace tot cu geamantanul în mână. Mâne va fi iarăși în Viena la audiență, dela care s'așteaptă o decizie, care să dea direcțiua modului de deslegare în cestiunea băncii: să rămână comună, ori să se separeze și cum? A eșit la iveală că în privința băncii nu există nici în sânul guvernului o înțelegere și că din cauza aceasta e mai mult ca probabil că coaliția se va destrăma.

După cum se pare, în momentul din urmă totuși s'au unit miniștrii, să propună Austriacilor soluțiunea printr-o „bancă de cartel“, adevă să fie formal două bănci deosebite cu bilanț deosebite, dar în puterea unui cartel (contract) între ele să funcționeze de fapt unitar, ca o singură bancă. Să aibă numai și pece-tea ungurească, incolo kossuthiștii sunt mulțumiți să meargă ca și până acuma.

E mare întrebare, dacă Austriacii vor primi banca de cartel, după-ce împăciuirea militară, pârinită de ministrul de război Schönaich, a fost respinsă deocamdată de cercurile normative. În tot cazul trebuie cât mai curând să se aleagă la un fel cu banca, căci până atunci guvernul și parlamentul nu mai pot întreprinde nimic fiindcă factorii lor diferiți sunt certați între ei în aceasta cestiune.

mai mult atent, și oarecum încântat, decât înfricat, îl cuprinse mirarea. — „Ți-oi bate eu punga, — gândi el.

»Bine-ai făcut de altcun. fătul meu, inepu apoi, bine-ai făcut că ți-ai tăiat părul. Adevărat că n'ar fi fost lipsă, în-dată-ce ai ajuns sub scutul meu. Cazul e cam îngrijorător, dar ce iau eu odată în apărare, să știi că i apăr!“

Ca să înțelegem vorba doctorului cu părul trebuie să știm că pe timpul acela breasla sâmbriașilor și altele de pânura acesteia purtau părul lung, pe care îl slobozeau apoi pe față, ca pe un vizir, când, atacând pe cineva, împrejurările, pe lângă forță, cereau și prudență.

Multe ordonanțe date tot în tonul aspru al celor văzute mai sus nu putură stârpi această mază.

»Doamne ferește d-le avocat, eu n'am purtat de când sunt păr lung, răspunse Renzo.

»Așa nu ne vom ferici, dragul meu, erupse doctorul dând din cap și surzând cu răutate și impaciunță. »Dacă n'ai încredere în mine, n'om putea isprăvi nimica. Cine ți spune avocatului său minciuni, acela-i un cap sec, căci va trebui să spună adevărul înaintea judecătorului. Avocatului trebuie să-i spui lucrul după cum s'a întâmplat; treaba lui e apoi să-i încâlcească și descâlcească, după trebuință. Dacă vrei să-ți ajut, trebuie să-mi spui

Acordul între Austro-Ungaria și Turcia este viu comentat de întreaga presă din streinătate. Aproape în toate cercurile politice știrea despre aplanarea conflictului a produs o bună impresiune și s'a luat cu bucurie la cunoștință. Se crede, că viitoarea conferență balcanică se va restrânge la simpla luare la cunoștință a acordului încheiat.

Din Constantinopol se anunță, că ambasadorul Pallavicini, marele vizir și ministrul de externe al Turciei s'au consfățuit alaltăieri asupra formulărei punctelor din acord. Aceste consfățuiri se vor continua astăzi și luni. Cu aceasta ocaziune ambasadorul austro-ungar a intervenit din nou în cestiunea boicotului mărfurilor austro-ungare. Poarta a promis că va lua măsuri potrivite dela care speră încetarea boicotului.

Ocuparea postului de episcop al Caransebeșului. Ziarele maghiare se ocupă din nou cu cestiunea ocupării postului de episcop al Caransebeșului. Biroul telegrafic ungar primește din Lugos știrea că nou alesul episcop Musta nu se arată de loc aplicat(?) să facă ordine în dieceză. Actele cari sosesc dela guvern, nu se resolvă cu lunile. Intre astfel de împrejurări e verosimil, că guvernul ungar deabia va recomanda spre aprobare Maj. Sale alegerea archimandritului Musta.

Retragerea D-lui D. A. Sturdza.

(Societății pressei române din regat.)
»Voința Națională« vorbind despre retragerea d-lui Sturdza scrie:

»Boala, nu bătrânețea, au silit pe d. Dem. A. Sturdza să se retragă din fruntea guvernului și dela ministerul de externe. Cu o adâncă mâhnire, s'a văzut partidul național-liberal lipsit de luminile și de înțelepciunea unui bărbat, atât de experimentat în treburile politice și pentru care închinarea întregii sale munci în folosul Statului și a neamului era o religie. Dar totodată, în jalea noastră a tuturor am putut avea mângăierea că partidul stă strâns unit în majoritatea sa împunătoare, în jurul steagului vechiu și glorios al liberalismului și al democratismului adevărat. Înălțarea d-lui I. I. C. Brătianu la vrednicia de prim-ministru s'a făcut în cea mai deplină înțelegere cu toți factorii constituționali și în totul după dorința partidului întreg.«

totul dela alfa la omega, cu mâna pe inimă, ca sub patrafr. Trebuie să-mi numești persoana, din ai cărei mandat ai lucrat: va fi de sigur o persoană înaltă; atunci eu voi merge s'o sondez. Nu-i voi comunica, vezi bine, că eu din spusele tale cunosc cazul. Îi voi zice că am venit să-i împlor ajutorul pentru un flăcăiandru calumniat. Apoi mă voi înțelege cu respectivul cum să aplanăm cestiunea mai favorabil. Scoțându-se pe sine din încurcătură, te scoate și pe tine, mă 'nțelegi. Ba chiar de s'ar scrie toate 'n contul tău, eu n'am să te părăsesc: am scos eu pe alții din și mai mari drăcii... Numai de n'ai fi ofensat vre-o persoană prea ilustră, mă 'nțelegi, apoi mă leg că te scot din belea, firește cu oarecari cheltuieli, mă înțelegeți. Trebuie să-mi comunicați numele ofensatului, și-apoi vom vedea pe ce cale îl vom putea face inofensiv: cerându-i protecția, sau găsindu-i vre-o vină criminală, ca să-i vărăm lui purecele 'n ureche: că uite, dacă știi bine învârti paragrafii nimeni nu-i vinovat, ori nimeni nu-i nevinovat. Ce privește pe popa, dacă-i om cu scaun la minte, va tăcea mulcom, dacă se va încăpățina, avem noi ac și de jocul lui.

Din toate incurcăturile poate eși omul, numai să vrea să fie scos. Cazul vostru este, ce e drept grav, căci legea îl menționează clar; de aceea să fi bucuos că ți se dă ocaziune prin mine să vorbești

»L'Independence Roumaine« organ de frunte național-liberal scrie:

D-l Dimitrie Sturdza ocupă un loc așa de mare în viața publică a României, încât retragera sa constituie un fapt din cele mai însemnate. Personalitatea sa a ocupat în ultimele timpuri scena noastră politică, și dacă numele său e legat de o jumătate de veac, de toate evenimentele însemnate din această țară, rolul său a fost cu deosebire precumpănit, de când după moartea lui Ion Brătianu, a fost chemat la conducerea partidului liberal.«

»Cel din urmă guvern pe care l'a prezidat, a scăpat România de faliment, mulțumită înțelepciunii sale adânci, pe care nu o întrece decât energia sa neștrămutată și patriotismul său neobosit. Ministerul actual, pe care la condus până acum și pe care l'a părăsit, a scăpat țara de o catastrofă ce-i pune în joc înșăși existența. Retragerea sa lasă deci un mare gol în viața noastră politică, și toată lumea face urări pentru restabilirea sănătății acestui om de stat, pentru ca dar vârsta sa înaintată nu-i îngăduie să ia o parte militantă în afacerile publice și să poată cel puțin încă mult timp, să călăuzească cu sfaturile sale prețioase de să ne dea concursul înaltelor sale tui.

»Conservatorul« accentuând mui normă și neîntreruptă de 50 de d-lui D. A. Sturdza cu emoțiile ei, e plină oboseala acestui om, care pare veci neobosit, exprimă sincera dorință odihna să restabilească sănătatea sa. nată a d-lui Sturdza și ca chiar din viața politică activă, să poată urda partidului său sfaturile unei experiențe politice atât de lungi, sfaturi de care acest partid și tănărul său șef vor avea de sigur mai multă nevoie decât ori când. Apoi vorbind de noul president al partidului scrie:

»Sarcina care cade de acum pe umerii d-lui I. I. Brătianu la o vârstă la care alții sunt încă debutanți politici, este covârșitoare și, dacă d-sa are într'adevăr însușirile unui om de stat, nu trebuie s'o fi primit decât cu inima strânsă și cu mintea îngrijorată.

Governarea unei țări, și mai cu samă a unei țări mici, și prin urmare slabă, amenințată nu numai de pericolele care pot să-i vină din afară, dar și de cele ce îi vin din înăuntru, a unei țări fără tradiții mari, fără instituții puternice consacrate de veacuri, fără o cultură generală

cu legea așa mai între patru ochi. Eu îți spun vorbele astea ca un amic. Nădrăvăniile trebuie însă plătite. Două lucruri se recer, dacă vrei să scapi teafăr: sinceritate și bani de cheltuielă; mai departe trebuie să ai încredere în binevoitorul tău, și să-i urmezi toate sfaturile.

Până scotea avocatul astfel de minunții printre șirele dinților, Renzo îl privea încremenit de mirare, precum cu gura căscată privește țăranul pe la țărguri cum își scoate panglicarul multimea uimitoare de hârtie din gură. Când însă începu a pricepe unde bate avocatul, și ce gând smintit i se strecurase 'n cap, îi taie vorba zicând: »Vai de mine! d-le avocat, ce înțeles ai scos din vorbele mele. Mați priceput tocmai pe de-a'ndoașele. Eu n'am amenințat pe nimeni. Doamne ferește să fac eu treburi de astea! Să spui satul tot de-am mai fost eu vre-odată pe la judecăți. Tocmai că alții mi-au făcut mie buclucul... Și pentru asta am venit la d-ta să-mi spui cum să-mi caut dreptatea; și acum îmi pare bine că-am putut auzi chiar glasul legii.«

»La dracu!«, esclamă avocatul, încruntându-se. Ce palavre îndrugi, D-le? De! sunteți toți de-o pânură: nu știți spune pe 'nțeles ce-aveți la inimă.«

»Ba să iertați, Măria-Ta: nu mați lăsat să gat vorba. Acum să vă povestesc toată 'ntâmplarea« — aici vocea lui Renzo se ridică. »Azi era să mă cunun c'o fată

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Alessandro Manzoni. (1785—1873.)

Capitolul III. din »Logodnicii«: Avocatul Taienoduri.

(Fine.)

Și acum vin pedepsele. »Toate acestea și alte asemenea fărădelegi, deși au fost de mai de mult oprite, totuși, după ce se arată a fi lipsă de o și mai mare rigoare, așa noi, fără a revoca vre-un cuvânt din ordonanțele anterioare etc. ordonăm tuturor judecătorilor din statul acesta, că față cu orice fapte punibile să procedă cu pedepse pecuniare ori corporale, ba chiar cu muncă de galeră, până și pe viață întregă...« Nu-i glumă, frate!... conform hotărârii Escel. Sale, sau a senatului, și conform naturii cazului, a persoanei, și a împrejurărilor. Și acestea toate în mod i-re-mi-si-bil, etcetera.«

Astea 's vorbe! Ei? Și ian uită-te la subscrieri: »Gonzalo Fernandez de Cordova«, ear în jos »Platonus«, și apoi »Vidit Ferrer«: nimica nu lipsește.

Până când cetea doctorul, Renzo dela spate se silia să nu piardă legătura dintre vorbe și să admire acele preasfinte cuvinte, în cari își vedea mântuirea. Văzând avocatul, că clientul era

și mai cu seamă fără o cultură morală și sănătoasă, cu o organizație politică defectuoasă, care tinde a desvolta numai cel mai josnic și primejdios politicianism și de a înmulți înainte de timp acei germeni de disoluție, care lucrează la peirea oricărui organism omenesc, guvernarea unei țări în asemenea condiții și în asemenea împrejurări, este un lucru cu deosebire greu.

»Omul de stat azi, trebuie să fie un om superior, simpla mediocritate te duce la peire. Să sperăm că d. I. I. Brătianu, atât în guvernul de azi cât și în cele ce îi mai rezervă viitorul, va fi acel om superior. Să sperăm că va avea o părere justă de nevoile acestei țări...

... Numele lui Ion Brătianu este legat de o perioadă de înălțare și de mărire a României, la care el a contribuit în mod puternic. Sperăm că același nume nu va fi legat vreodată de o perioadă de slăbiciune și de decadentă, și că d. I. I. Brătianu și să fie la înălțimea misiunii sale...

„Ordinea”, organ conservator-democratic :

»Încă unul din cei mari se duce. Pare că a fost o vreme anumită când oamenii au seamă răsăreau în viața țării noastre cu duzina; pare că au fost vremuri prielnice întăririi de suflete și caracterelor — ca și în acele timpuri a răsărit o întreagă generație de cetățeni mari ai țării, dintre cari ultimul rămas a fost d-nul Dimitrie Sturza.

»Se duce și d-sa. Demisia pe care a înaintat-o, retragerea din viața publică, reșchimbarea pentru totdeauna în tihna vieții eaznice între soția și fiul lui, îndepărtarea de la o viață sbuciumată în care lăsat cincizeci de ani de muncă—oricare ar fi fost ea—dar de muncă continuă și demnă, a fost primită la noi cu indiferență de unii, cu ură de alții.

La p... se arată d... au ajuns s... rea frumoasă despre incred...

munții Făgărașului până la hotel Royal.

Pentru *„Pesti Hirlap”* scrie sub acest titlu corespunzător... tizări : a) din preț... b) din mobil... c) din efe... coroane...

iar din p... La vânătoria din Făgăraș să fi zis bioase am... că dacă ar fi numit ministru de in... din... te ar stăruie îndată să facă pace cu na... bionalitățile și ar începe prin aceea, că ar cas... numi fișpani pe deputații naționaliști Mi... hali, Maniu și Vlad. Acum în urmă se afirmă că în clubul independist Iusth ar fi zis că nu aprobă pluralitatea și că preferă votul universal egal și secret; crede că s'ar putea introduce votul uni... versal în aceasta formă dacă majoritatea dietală ar căuta să ajungă la o înțelegere cu naționalitățile și cu Croații.

Iusth a desmîțit față cu un ziarist gur cuvintele ce i-se atribue că le-ar fi tit cu privire la alegerea de fișpani a utăților naționaliști, când a fost la vâ... bare în munții Făgărașului. De altă... te a declarat cum știm, că totdeauna

a noi din sat, cu care ne înțeleseserăm de astă-vară. Da' numai ce se întâm... ce nu, domnul părinte, cu care noi ne-am fost înțeles că nunta să fie azi, pe se ce codi; acum eu pierzându-mi tîntel răbdarea și cumpătul, l'am luat părintele de scurt, și atunci mi-a spus, că un om al fărâdelegii îl amenință cu teea, dacă va lega cununia asta. Și om păcătos, care se chiamă Don... go...

»Ei, afurisenia dracului!« strigă deodată avocatul încrîțindu-și sprâncenele, strîmbându-și nasul roșu și rânjindu-și gura. »Să pleci din ochii mei! Auzi, să mi vină mie cu astfel de fantasmagorii! Fațefi astfel de taifasuri între voi, unde nu vă știți măsura vorbele; nu veniți cu ele înaintea unui învățat, care știe cât cîntărește vorba. Pleacă din casa mea, că nici tu nu știi ce vorbești — eu nu mi prind sâmbra cu copiii; nu vreau să mai aud vorbe goale...«

»Că să mă bată D-zeu...«

»Pleacă d' aici! Ce-mi trebuie mie jurămintele voastre. La d'aldastea nu mă căpătați, iacă-mi spal mânilor. Și începu așa frecă mânilor, ca și când și le-ar spăla într'adevăr. »Învățați mai întâi a vorbi: nu se face să incomodați astfel pe un om de samă...«

»D'apoi să iertați, Măria Voastră...«, înzista fără nici un folos Renzo: juriscun... zultul vociferând într'una, îl împingea în spre ușă. Ajunși acolo, o deschise, chemă

a fost pentru împăcare cu naționalitățile, dorind ca toți cetățenii să stea în serviciul cauzei naționale.

»Pesti Hirlap« zice față cu desmîțirea lui Iusth, că i-ar fi plăcut mai bine dacă președintele camerei ar fi desmîțit ceea ce a declarat în clubul independist. Foia hiperșovinistă s'ar mai împăca cu idea de a atrage naționalitățile și a le împăca cu numirea câtorva fișpani din sânul lor, dar idea ce să zice e'a desfășurat-o Iusth în clubul independist, ca să se facă o nouă împăcare cu Croații, iar naționalitățile să fid împăcate prin deplina executare a legii naționalităților n'o va aproba nici odată. După »P. Hirlap« nu trebuie reînviată cesiunea croată nu trebuie admis, nici un nou program executiv o nouă împăcare. Ungurii trebuie să țină morțiș și la pactul încheiat cu Croația în 1868 și să nu se înduplece nici decum la revizuirea acestui pact. Apoi zice din cuvînt în cuvînt:

Cu naționalitățile stă lucrul cu totul altfel. Ele de-ocamdată nu pretind nouă împăcare, nouă lege; se mulțumesc cu executarea din literă în literă a legii dela 1868 ceea ce ne arată că nu este permis să executăm această lege până la ultima ei literă; dar ne arată și aceea, că de-o astfel de lege, care în cazul unei perfecte executări ar aduce țării neajunsuri, trebuie să ne scăpăm cât mai iute. O putem face ușor; în această cesiune nu stau față cu parlamentul imperial maghiar, factori particulari ale căuturii de drept, diete provinciale slovace, valahe încă nu sunt în Ungaria; (Destul de rău! — Nota Corect.) și în dieta diu Budapesta naționalitățile încă nu fac majoritatea. (Nici n'o vor face niciodată cu legi electorale à la Andrassy! — Nota Corect.) Avem deci două legi aduse de 40 ani: cea dela 1868 art. XXX (legea instrucțiunii publice) și cea dela 1868 art. XLIV (legea naționalităților). Cea dintăiu trebuie să o susținem, până când nu vom putea alcătui o lege mai bună decăt ea, cea din urmă trebuie s'o ștergem, până când suntem în pozițiune a aduce una mai bună în locul ei.

Așa apreciază »Pesti Hirlap« laudând de o parte pe Iusth, — adevăratul »domn« maghiar »democrat« — și criticându-l de altă parte pentru că se mai impresionează de idei ruginite ca acelea de a se executa legea naționalităților de acum patruzeci de ani. Aceasta poate își crede foarte motivată critica prin constatarea că o face că naționalitățile se mulțumesc cu executarea dușă litera ei a legii din 1868 art. XLIV de unde conchide că cei dela cărmă trebuie neapărat să refuze executarea conștientoasă a acestei legi.

La aceasta și la acele ce le leagă de aceasta »Pesti Hirlap« am voi să știm ce zic deputații noștri naționaliști? În ce proporție stă lupta lor parlamentară de trei ani față cu principiile depuse în programul nostru național dela 1881, dacă ea a lăsat adversarilor impresiunea, că naționalitățile se mulțumesc cu executarea legii dela 1868?

Dacă naționalitățile vor să se împace așa de ieftin, de ce ne mai mirăm că guvernantii și trabanții lor surid ironic, când aud vorbindu-se de împăcarea cu ele?

servitoarea, și-i zise: Restitue momentan flăcăului ăstuia tot ce-a adus.

De când era la casa asta nu mai îndeplînise servitoarea o asemenea poruncă: dar asta eră dată cu atăta hotărâre, în cât nu stătu de loc la îndoială s'o ducă 'n deplinire.

Renzo voi să mai facă coade, însă văzând că juriscunzultul este neînduplecat, trebui să pună mîna pe jertfa respinsă, și să se reîntorcă buimăcit și cătrănit acasă, spre a vesti femeilor isbânda strălucită a expediției.

În lipsa lui femeile se puseră iarăși la sfat, după ce-și schimbară hainele de sîrbătoare cu unele de zi de lucru. Lucia sughița, iar Anisia suspina. După ce aceasta se sătură de a mai vorbi deapre isprăvurile mari, la cari se poate aștepta omul din partea avocatului Taenoduri, Lucia mai zise și ea, că omul trebuie să caute să se ajutore cum poate mai bine; că cuviosul Cristofor e un om, care nu ajută numai cu sfatul, ci pune însuși mîna, când e vorba să scoată pe omul sărac dela năcaz, și c'ar fi foarte cu cale să-l poată face știutor de cele întâmplare.

»De bună samă«, zise Anisa, și înapură a căuta modul pentru asta. Toemai când își băteau mai mult capul, se auzi o bătea ușoară la ușa, și un lin salut evlavios. Lucia, înțelegînd îndată cine bate la ușă, fugi să deschidă, și iată că apare

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI”
Cu 1 Ianuarie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartalul prim al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Anexarea Bosniei.

Din expozitul marelui vizir Kiamil Pașa, rostit în ședința de Mercuri a parlamentului turcesc, reproducem aici părțile, cari se referă la cesiunea anexării Bosniei :

Marile puteri, recunoscînd că aceste încălcări erau ilegale și contrarii tratatului de Berlin au dat sfaturi atât Bulgariei cât și Austriei; totuși recunoscîndu-se că răscumpărarea drepturilor era o chestiune ce privea Turcia și că asistența celorlalte puteri s'ar mulțumi la niște demersuri diplomatice, iar pe de altă parte, dacă am rămânea singuri față de două părți nu am fi siguri de obținerea scopului nostru, iar pe de altă parte Puterile comparînd dificultățile ce ar putea rezulta dacă Puterile amice ar întreprinde să raporteze faptul îndeplinit cu situațiunea și interesele Turciei, au găsit preferabil să tranșeze drepturile Turciei printr'o compensare financiară recomandându-ne această soluțiune.

Austria însă, considerînd că evacuarea sanjacului Novibazar constituia o compensațiune suficientă, nu era dispusă a acorda indemnizații. Am hotărât că până ce un acord echitabil va interveni cu această putere, să menținem protestarea noastră că nu recunoaștem anexarea Bosniei și Herțegovinei, considerînd aceste provincii ca și cum s'ar mai afla încă sub administrațiunea provizorie a Austriei și am hotărât ca pentru populațiunea venind din aceste vilaete în restul Turciei să se aplice aceleași formalități ca și pentru ceilalți supuși otomani...

Totuși, ca un rezultat al demersurilor urmărite de Poartă, negocierile au fost începute cu guvernul Austriei asupra unui acord cu privire la Bosnia și Herțegovina, dar ezitarea Austriei de a primi baza propusă de guvernul imperial și țaria noastră au fost cauza că negocierile s'au prelungit timp de câteva luni...

Este de sperat că atât indemnizația drepturilor de guvernămînt ce se va da cât și garantarea pe viitor a drepturilor religioase și civile ale populațiunii Bosniei și Herțegovinei vor face ca chestia să fie în curînd tranșată.

făcînd o închinăciune prietenoasă, un călugăr capuțin cerșitor, ținînd la piept cu amîndouă mînilor gura sacului atârnat de umărul stîng.

»A, fratele Galdino!« ziseră deodată femeile.

»Domnul cu voi«, începu călugărul, »Am venit să vă rog să-mi dați vre-o căteva masline.«

»Du-te Lucio, adu niște masline pentru Sfinții lor«, zise Anisa. Lucia porni spre ușa odăii vecine, însă înainte de a intra se opri după spețele călugărului, și punînd degetul pe buze, și printr'o privire în care pe lângă frăgezime și rugămintele se cuprîndea și un fel de aer de autoritate, îi făcu semn mamei Anisia să păstreze taina.

Călugărul îi șopti mamei Anisia așa ca la ureche: »Da cum-ii cu ospătu? Parcă era pus pe azi: am văzut pe uliță un fel de gălceavă, ca și când ar fi răsărit vre-o nouitate. Cum stă treaba?«

»S'a betejit d. Părinte, și așa a fost lipsă de amănare«, răspunse cu glas grăbit muierea. Dacă Lucia nu-i făcea semnul care i-l'a făcut, răspunsul ar fi sunat poate altfel. »Da cum merge adunatul?« începu ea, ca să schimbe vorba.

»Cam slab, stăpăno, cam slab. Aicia-i tot ce-am adunat azi.« Și astfel grăind, ridică sacul din spate și-l scutură între mîni. »Aicia-i totul. Și ca s'adun bruma asta de poame a trebuit să zgăur pe la zece uși.

Omul după vorbe... se cunoaște.

De un timp încoace se observă anumite foi române un ton, care nu ne poate servi spre laudă. Ată chestii personale, cât și în cele de în obște, caută unii teren de luptă în loanele ziarelor, și aici se năpustesc cu diferite păreri, unul asupra altuia folosesc epite de jositoare pentru un cult și cu judecată. Ne bucură că adă rata noastră pressă, ziarele cari se țin culmea chemării lor, ca propagatoare culturale noastre naționale. Nu sunt înfățate de acești microbi distrugători. Nu nu mă cuget la acestea, ci pur și simplu la unele ziare sau mai potrivit numite fîțuice, cari voină a servi interese locale nu aleg mult armele la discuții, ci cu pietrii și noroiu aruncă în toți, cari sunt de alte păreri și dau curs liber celui ton ce caracterizează pe mahalagii. Așa credăși împlini misiunea lor culturală, datorîntă față de neam? Oare nu pot convinge pe contrarii lor cu argumente bine motivate, cu cuvinte, cari le aflăm în lexiconul ori cărui om cult? Trist simptom e acesta, care ne profanează frumoasa limbă românească.

Cînd răsfoim fițuicele acestea ne face impresia că cetim din buletinul parlamentar întreruperile dep. Makos, Nagy, Somogyi etc., referitor la vorbirea vreunui deputat naționalist. Există un proverb: »Omul după vorbe, pasărea după ciocul ei se cunoaște.« Ar fi bine să-i avem totdeauna înaintea ochilor.

Adevărat venin e pentru sufletul curat al țărănului un articol, care băjbăe de cuvinte josnice și murdare. Astfel de ziare trebuie boicotate, să nu aibă loc în casa lui, căci în loc să-i ajute îi strică. Cum să mai așteptăm dela el stimă față de domni și fruntașii lui, cari în discuții folosesc cuvinte ce nici în cărcuma din sat nu se aud. În zilele grele ce le-am ajuns, ar trebui să ne întărim șirurile, să dăm mînă cu mînă, numai așa ne putem apăra de dușmani. Dacă se ivesc divergențe de păreri între noi, cu binele, cu frumosul să le înlăturăm, și mai presus de toate să ținem presa noastră în sfințenia sa în curățenia originală. Servească-ne ca exemplu strămoșii noștri romani, cari în gradul culturai de atunci relativ mai înaltă ca ori care din lumea noastră, sau lipsit atît în viața publică cât și în cea privată, de acel ton care-l folosesc unele ziare românești. Foarte consult e să înceteze odată acest ton, altcum ne pierdem respectul față de noi înșine și dăm prilej străinilor să ne califice de un element incult și destrăbălat.

Un student universitar.

STIRILE ZILEI.

— 2 Ianuarie v.

Teatru românesc de diletanți în Brașov. În 6 Ian. v. a. c. (ziua de Bobotează) se va da în sala Redutei din Brașov o reprezentatiune teatrală, cu concursul d-nei și d-nului Z. Bârsan. Se vor juca piesele: »Liniștea casii«, comedie într'un act, de G. Courteline și »Ursul«, comedie într'un

»Ce să-i faci! Is anii slabi, și cînd ajungi să-ți cruți pânea dela gură nu poți cinsti bulgări maris.

Ba tocmai! Cum vom putea face să vie iar vremurile alea bune? Tot cu mila, stăpăna mea. Doar trebuie c'ai auzit de minunea ce s'a întîmplat cu maslinul, care — după ce ani deiarîndul fusese sterp, de era să-l facă oamenii lemne de foc, — la cuvîntul Preacuviosului Macarie, a făcut atâtea masline, încăt toată împrejurimea a căpătat atunci oleu din bielșug dela noi, căci noi suntem asemenea mării, care primește în sînul său apă din toate părțile, spre a o împărți iar izvoarelor și tuturor râurilor.«

Aici se re'ntoarse Lucia cu șorțul așa de încărcat de masline, încăt i-se obosise mînilor întinse, cu cari ținea cele 2 cornuri. Până când fratele Galdino depuse sacul din spate, îi răsfrânse gura ca să toarne în el imbielșugata milă, mama Anisia îi făcea Luciei fețe cătrănite și severe pentru prea marea-i dărnicie; însă Lucia îi trimise printr'o aruncătură de ochi semnul că se va desvinovăți. Călugărul erupse în elogii, profetizări, făgădueli și mulțămiri, apoi luînd sacul pe umăr, plecă.

Însă Lucia, rechemîndu-l, îi zise: Ași avea o rugare cătră D-Ta; te-ași ruga să-i spui Sfinției Sale Cristofor, că a-și avea mare trebuință să vorbesc cu D-lui și că să facă bunătate să ostenească cât mai iute pînă la căsuța noastră, fiindcă noi nu putem merge astăzi la mănăstire.

A. Cehov. In program mai sunt...

tem convinși că Românii din Brașov...

uri în bani pentru soldații din Bosnia...

crolog. Astăzi a încetat din viață...

Instalarea v. protopopului Alex. Papiu. Correspondența mai lungă, și pe...

Anul nou la curtea sârbească. Din Belgrad se anunță, că ziua de anul nou...

Contribuiri. Ca rescumpărare a felicitărilor...

»Atâta-i toată porunca? Nu va trece...

Văzând că o fetiță săracă îndrăznește...

Să servească celor umili și să fie...

Cuvântul »călugăr« era exprimat...

tru muzeul »Asociațiunii«, dela d-l căpitan...

Un asasinat politic. Din Salonic se anunță...

261 de multimilionari într'un singur oraș. După o statistică recentă...

Petrecere. Tinerimea română din Comuna-de-jos...

Arestări de revoluționari turci. Din Constantinopole se anunță...

Șpion sârb în Lemberg. Marți noaptea a fost arestat...

Un proces în contra Papei. Înainte de doi ani...

Catastrofa din minele de cărbuni din Ajka.

deosebite de ale altor oameni, făcând prin...

După-ce se depărtă călugărul Galdino...

»Las', mamă«, răspuse Lucia, »că vezi...

»Că zău, bine te-ai socotit, Lucio; și la urma...

Intr'aceea ajunse Renzo acasă, și intrând...

»Ba că bun sfat îmi dădură-ți«, zise el...

rități, de un scurt circuit al instalațiunii...

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea...

Glume.

Dus pe gânduri. Un popă se întâlnește...

— Dar bine, părinte, răspuse băețutul...

— Țară, că bine zici, fiule, răspuse popa...

Nedumerire. Un nătăflete trecea într'o zi...

Să fie »nață« E mă-sa »găină« Să fie »găină« Sânt cu ciocu »mătăneț« (!)

Bibliografie.

»Răvașul«, revistă culturală ilustrată, ce apare în Cluj...

»Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.«

purcedere mai bună. Renzo mai primi în pieptul...

Femeile îl sfătuiră să fie pe pace, să se astâmpere...

»Să dea Dumnezeu«, zise Renzo, dar oricum...

Cu astfel de conversații se petrecu restul zilei...

»Noapte bună«, zise cu tristețe Lucia...

»Noapte bună«, răspuse Renzo, și mai trist...

Încărcat și din partea mamei Anisia cu asemenea...

St. O. Iosif. »Zorile« Dramă istorică...

»P. Ispirescu« Povestirile unchișului...

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete...

De cuprinsul următor: »Șoldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«...

Prețul I cor. 50 b. (20 bani port)

Cugetări.

Suferim mult de puținul care ne lipsește...

Shakspeare.

Ne place mai mult să-i vedem pe acei cărora...

La Rochefoucauld.

Dreptatea își are mânia sa și mânia este un element...

Victor Hugo.

Poporul mai mult simte decât judecă.

De Tocqueville.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 16 Ianuarie. — Iuliu Justh a zis...

Messina, 16 Ianuarie. Eri un băiat de 9 ani...

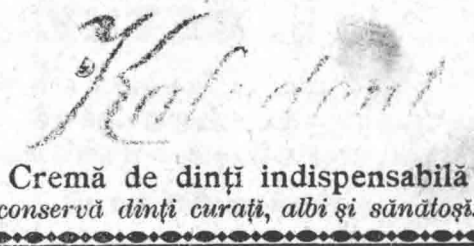
Constantinopol, 16 Ianuarie. Din isvor sigur...

Constantinopol, 16 Ianuarie. Negocierile marchizului...

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu

Redactor responsabil : Victor Branice

Să capetă pretutindenii

Cremă de dinți indispensabilă

N. GRĂDINAR,
BRAȘOV, Strada neagră Nr. 1.
Recomandă:
Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
" " " " " 4-
" " " " " 4-80
Liqueruri fine. Rum-Jamaica. Iava.
Cuba. Diferite soiuri de Cognac
în buteli, și tot felul de mărfuri
de băcănie.

Mașine de cusut
și părțile lor constitutive,
fabricat indigen și din streinătate
se capătă lucrate foarte bine și solid
cu prețuri foarte ieftine la
Michael Mooser,
39. Brașov, Strada Porții 39.

GEORGE BUCĂ
croitor bărbătesc,
Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.
Confeționează:
Costume moderne.
Fason elegant.
Depozit de
Stofe veritabile englezești.

H. Kleverkaus
Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)
pus în mișcare cu motor
Recomandă: Șuncă prima calitate. Limbi a-
fumate, salamă, untură de porc, slănină afu-
mată. Cu deosebire specialitate de cârnați
cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
Comandele se execută prompt și se espe-
de-ză cu poșta ori și unde.
Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

SĂNĂTATEA
este cea mai scumpă binefacere pentru
Dame, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFRONT
care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL
Mme B. GOLDSTEIN,
Confeționare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

RETHY BEER
CAPO THEKER
PEMETE BOMBONS
RETHY BEER
PREIS 60 Heller

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect
mai bun
Bomboane Pemete
ale lui **RETHY**
a se observă, ca la cumpărare să
se ceară expres **Bomboane Réthy,**
deoarece sunt multe imitații rele
1 Carton 60 bani.
Să cumpărăm numai
RÉTHY Pemete bombóne!

De bună seamă
cetește acest bun sfat!
Vestea bună ajunge departe. Această zicală se potrivește și la „Erő-sósorszesz“, a cărui faimă a ajuns
și la noi; de aceea vom spune, de ce e atât de iubit acesta.

„Erő-sósorszesz“
ca păstrătorul vieții!

Fie cineva însurat, fie fără nevestă, e
foarte bine, ca să aibă la casă un leac, cu care
să-și ajute, îndeosebi dacă s copii la casă, dacă
are vr'unul durere de cap, ori de stomah. În
fiece familie sunt de aceia, cari nu pot dormi,
ori sunt nervoși, au reumă, îi doare spinarea,
sau se simte slab, ori ametește? În astfel de
cazuri folosește „Erő-sósorszesz“, care nu nu-
mai întărește mușchii, ci dacă se ține cineva
de îndrumările date face „servicii“, cari nu se
pot plăti cu bani.

Tinerii de multe-ori cad jos de muncă,
după care vine boala. De aceea e bine, ca cel
ce lucră mult dimineața și seara să-și frece
membrerele, peptul capul cu „Erő-sósorszesz“
și puterile i-se înnoiesc doplu.

„Erő-sósorszesz“ se capătă pretutindeni, dar la cel adevărat pe sticlă e figura unui bărbat.
Se preparează numai în laboratorul „KOSMOS“ din GYÖR, de unde se trimite ori unde cu
chem'c al lui rambursă, ori dacă
se plătește înaintă 30 fil., 40 fil., 1 și 2 coroane pentru o sticlă. — 10 sticle mici fac 3 coroane.

KRAFT
„Erő-sósorszesz“
ca medicina întăritoare la cap.
Cunoști pe cineva, care a fo'osit „Er-
sósorszesz“? Oamenii bătrâni întineresc.
Văzuta-i om sgriburind de frig? Nu ar tre-
mura, dacă și-ar freca cu emintita medicinală.
Nu numai frigul, ci și căldura, asudarea o în-
pedecă.
La câți oameni nu le pute gura? Dacă
însă ș-ar clăti gura în fie-care dimineață și
seară cu apă amestecată cu „Erő-sósorszesz“,
gura capătă miros plăcut, dinții nu se scobur-
resc, nu capătă omul dureri de stomac.
Și frumusețea părului o susține amintitul
medicament. Impedecă căderea părului și în-
căruntirea de cu vreme.

„Erő-sósorszesz“
se capătă pretutindeni, dar la cel adevărat pe sticlă e figura unui bărbat.
Se preparează numai în laboratorul „KOSMOS“ din GYÖR, de unde se trimite ori unde cu
chem'c al lui rambursă, ori dacă
se plătește înaintă 30 fil., 40 fil., 1 și 2 coroane pentru o sticlă. — 10 sticle mici fac 3 coroane.

În fiecare zi:
Knenwürstel proaspeți.
Șuncă escelentă.
Costițe de porc fierte și nefierte.
Cele mai fine
Cărnuri afumate (meze-uri)
se capătă la
H. G. ZEIDNER,
Brașov, Strada Hirscher.
Fundată în 1876.

MODERN
Institut artistic fotografic
JOSEF SCHULLER & SOHN
mai înainte Leopold Adler,
BRAȘOV,
Strada Porți Nr. 14.
Lucru solid. — Prețuri solide.

KERTSCH FRIGYES sen.
Agentura pentru mijlocirea de
vânzări de case și pământuri.
BRAȘOV, Strada Neagră Nr. 4.
100 2000 jugăre resp. și 3000 de jugăre de
pământ la loc șes (împreună cu edificiile
economice aparținătoare) în apropiere de
calea ferată sunt de d.t în arândă pe mai
mulți ani în comitate: Treiscaune, Odor-
heiu, Târnavă-mare, Tu da-Arieș, Arad,
Făgăraș și Cluj.

WILHELM SCHMIDTS,
Franzelărte fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.
Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
În fie-care zi se capătă de 3-ou fran-
sele pro spete, și pâne de casă.
Pâne neagră Graham proaspătă.
Cozonaci și Pizmeți proaspeți
în fie-care zi.
La toate expozițiile undă s-au luat parte,
p-odusele mele au fost premiate cu cel din-
tăiu preț. La expoziția din București din
anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Cel mai nou deposit de mobile
BRAȘOV, Strada Hirscher 7
(în casele lui DAMIAN)
cu prețurile cele mai ieftine.
Solid și elegant lucrate. — Se garantează
durabilitatea. — Atelier de tapițer proprie.
Lucrări nouă și reparațiuni prompt și curant.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 15 Ianuarie 1909.

Măsură	Calitatea.	Valuta
în		în
100 kil.		Kor. și.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos.	17 —
"	Grău mijlociu	16 —
"	Grău mai slab	15 —
"	Grân amestecat	12 —
"	Săcară frumoasă	10 —
"	Săcară mijlocie	9 60
"	Oz frumos	8 60
"	Oz mijlociu	8 —
"	Ovės frumos	6 40
"	Ovės mijlociu	6 —
"	Cucuruz	12 —
"	Malaiu (meiu)	11 —
"	Mezăr	19 —
"	Linte	19 —
"	Fasole	11 50
"	Sămēntă de in	20 —
"	Sămēntă de cânepă	14 —
"	Cartofi	2 —
"	Mazărache	—
1 kilă	Carne de vită	1 04
"	Carne de porc	1 12
"	Carne de oerbăce	— 72
100 kil.	Sân de vită proaspēt	40 —
"	Sân de vită tout	62 —

„Romana“
este titlul broșurei, care a apărut în
editura tipografiei A. Mureșianu, cu
descrierea și aplicarea dansului nos-
tru de salon.
„Romana“ dans de colónă în 5
figuri. *Descrișă și esplicată împreună*
cu musica ei, după componerea ei
originală. Cu-o introducere („în loc
de prefață“) de *Tunaru în tunc*
Popa. — Tipografia A.
Brașov 1903.
Broșura este în
hârtie fină și tipar elegan-
sul unei ocole te note (mus-
nei“ cu esplicări) și costa
cor. 50 bani (plus 5 bani
tal) pentru România 3 lei.
„Romana“ se pōte pro-
la tipografia A. Mureșianu, Bra-

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL
Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de
apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greută-
lor celor mai ce bicose la stomac și pantece, în contra căreilor și acrelei la stomac, con-
stipațiunei cronice, suierinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai
diferite bōle femeesci a luat acest medicament de casă o rășandire, ce creșce mereu de
mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corónē 2 — Falsificățiile se vor
urmări pe cale judecătōrescā.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca
de sen ire și cu plumbul lui A. Moll
Franzbranntwein-ul și sarea este fōrte bine cunos-
cută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alinā
durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcā. —
Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodel cel mai nou, pentru cultiva
rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucatii cor. — 40
Cinci bucatii cor. 1.80
Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauden
c. și rez. turnisor al curții imperiale.
— Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală —
La depozite se se cēră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apăr-
rare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la
D. Eremias Nepoși